

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Ivana Machyniaka a JUDr. Jozefa Kolcuna v právnej veci žalobcu **A., s.r.o.**, so sídlom v B., IČO: X., v dovolacom konaní zastúpeného Mgr. R. A., advokátom v B., proti žalovanému **I. Š.**, bývajúcemu v B., v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. M. K., advokátom A. so sídlom v B., **o zaplatenie 64.531 Sk**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 10 C 13/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. novembra 2006 sp. zn. 15 Co 155/2006, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. novembra 2006 sp. zn. 15 Co 155/2006 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom zo 16. mája 2006 č.k. 10 C 13/05-102 zamietol návrh žalobcu, uložil mu povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania v sume 25.857 Sk na účet právneho zástupcu žalovaného a zaplatiť trovy štátu v sume 4.563 Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca uzavrel so žalovaným platne dohodu, podľa ktorej žalovanému vyplácal mesačne sumu 13.000 Kč ako náhradu výdavkov poskytovaných v súvislosti s výkonom práce (cestovné náklady, náklady na internetové pripojenie a telefónne náklady). Dospel k záveru,

že túto náhradu žalovaný nebol povinný žalobcovi vyúčtovať. Považoval preto žalobu za neopodstatnene podanú.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 15. novembra 2006 sp. zn. 15 Co 155/2006 na odvolanie žalobcu rozsudok okresného súdu potvrdil a žalobcovi uložil zaplatiť žalovanému trovy odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že okresný súd náležite zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho správne právne závery. Aj krajský súd mal za to, že prejavy vôle účastníkov smerovali k uzavretiu dohody, na základe ktorej žalobca vyplácal žalovanému sumu 13.000 Kč mesačne a to vo forme paušálnych náhrad, ktoré neboli zúčtovateľné. Nedostatok písomnej formy nemal za následok neplatnosť takejto dohody. Považoval preto rozsudok okresného súdu za vecne správny. K prejednaní veci bez prítomnosti zástupcu žalobcu sa v odôvodnení rozhodnutia nezmienil.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalobca. Navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že jeho právny zástupca sa nemohol dostaviť na krajským súdom zmenený termín pojednávania 15.11.2006 (pôvodne určený na 22.11.2006) z dôvodu kolízie s inými pojednávaniami. Písomným podaním z 31.10.2006 oznámil túto skutočnosť konajúcemu súdu so žiadosťou o odročenie pojednávania s tým, že súčasne priložil príslušné predvolania. Všetky tieto pojednávania boli stanovené na deň 15.11.2006, ich termíny boli nariadené skôr než termín pojednávania pred krajským súdom v Banskej Bystrici, pričom na jedno z týchto konaní bola osobná účasť ich zástupcu nevyhnutná, lebo sa jednalo o zastupovanie v trestnom konaní vedenom v prvom stupni pred Krajským súdom v Brne, v ktorých prípadoch je zastupovanie koncipientom neprípustné. Žiadosť ich zástupcu považovali za dostatočne odôvodnenú pre záver o dôležitosti dôvodu pre odročenie pojednávania v tejto veci. V žiadnom prípade výslovne nepožiadali súd, aby vec bola prejednaná v neprítomnosti ich zástupcu. Krajský súd tým, že 15.11.2006 vec prejednal a vo veci rozhodol bez prítomnosti ich právneho zástupcu, porušil ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. a žalobcovi ako účastníkovi konania odňal možnosť konať pred súdom. Zároveň porušil ich základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zakotvené v čl. 38 Listiny základných práv a slobôd.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozsah a dôvody odvolacieho konania boli už dané. Odvolací súd preto správne usúdil, že žalobca sa neospravedlnil z dôležitého dôvodu a spôsobom, ktorý predpokladá zákon. Navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť a priznať mu trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo, podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že je včas podané k tomu oprávnenou osobou, že je prípustné a že sa jedná o dovolanie opodstatnene podané.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V zmysle ustanovenia § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak bolo postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných pod písm. a/ až g/ tohto ustanovenia. Prípustnosť dovolania nie je však daná už tým, že dovolateľ takúto vadu konania tvrdí, ale až zistením, že konanie je takouto vadou skutočne postihnuté.

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné, ak bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi odníma možnosť realizovať tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. Takýmto procesným právom je i právo účastníka, aby jeho vec súd prejednal v jeho prítomnosti. Neznamená to, že by súd nemohol konať a rozhodovať o veci bez jeho prítomnosti; účastníkovi je ale vždy povinný poskytnúť možnosť, aby bola vec prejednaná v jeho prítomnosti. Ustanovenie § 115 O.s.p. ukladá súdu, aby - ak zákon neustanovuje inak - nariadil na prejednanie veci pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, prítomnosť ktorých je potrebná, pričom predvolanie musí účastníkom doručiť tak, aby mali dostatok času na prípravu. Potom je už na účastníkovi, či svoje práva využije alebo nevyžije.

Podľa ustanovenia § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie a ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka.

Ak však účastník z dôležitého (a existujúceho) dôvodu požiadava o odročenie pojednávania, a súd napriek tomu vec prejedná a rozhodne v jeho neprítomnosti, je potom zrejmé, že povinnosť poskytnúť mu možnosť, aby vec bola prejednaná v jeho prítomnosti, nespĺní. Tým zasiahne do jeho práva vyplývajúceho z Čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a účastníkovi odníme možnosť konať pred súdom. V takom prípade súdne konanie trpí procesnou vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p.

Z právnej úpravy procesného postavenia zástupcu účastníka vyplýva, že vyššie uvedený záver o podmienkach existencie vady konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ktorý vychádza zo situácie absentujúceho účastníka, je nutné primerane vzťahovať i na situáciu, keď za tých istých podmienok súd prejedná vec v neprítomnosti účastníkovho zástupcu (§ 25 O.s.p. a § 27 O.s.p.).

Súdna prax pripustila, že s prihliadnutím na všetky ďalšie okolnosti konkrétneho prípadu dôležitým dôvodom na odročenie pojednávania pred súdom môže byť aj kolízia s iným pojednávaním právneho zástupcu účastníka konania (porovnaj R 41/2002).

V posudzovanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa dal v konaní zastupovať zástupcom, pričom za zástupcu si zvolil advokáta JUDr. V. P.. Krajský súd nariadil odvolacie pojednávanie pôvodne na termín 22.11.2006, na ktorý riadne predvolal zástupcu žalobcu. Tento termín pojednávania 24.10.2006 zmenil na deň 15.11.2006, t.j. pojednávanie nariadil na skorší dátum, oproti pôvodne stanovenému termínu. Oznámenie o zmene termínu doručil len zástupcovi žalobcu JUDr. V. P. 30.10.2006. Zástupca žalobcu reagoval na zmenu termínu pojednávania ihneď na druhý deň podaním z 31.10.2006, v ktorom uviedol, že vzhľadom ku kolízii ďalších troch pojednávanií v tom istom termíne na rozdielnych súdoch, žiada o odročenie pojednávania v tejto veci na iný termín. Poukázal na to, že v jednej z vecí ide o hlavné pojednávanie v trestnom konaní, u ktorého je nevyhnutná jeho osobná účasť.

K podaniu súčasne pripojil fotokópie predvolaní, z obsahu ktorých vyplýva, že zástupca žalobcu bol predvolaný 15.11.2006 na Mestský súd v Brne (vo veci sp. zn. 24 Nc 99/2003 a 41 C 188/2005) a na Krajský súd v Brne (v trestnej veci sp. zn. 52 T 3/2006) a že najneskôr bolo nariadené pojednávanie v tejto veci.

Hoci zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodit' pravidlo tzv. „predstihu“ v prípade kolízie viacerých pojednávaní toho istého zástupcu účastníka v tom istom termíne na rozdielnych súdoch, dovolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti daného prípadu, možno kolíziu s inými pojednávaniami zástupcu žalobcu považovať za dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania. Skutočnosti uvedené zástupcom žalobcu totiž nasvedčujú tomu, že v situácii v akej sa po oznámení zmeny termínu pojednávania nachádzal (ďalšie tri pojednávania, z ktorých jedno vyžadovalo jeho osobnú účasť, krátkosť času), mu nedovoľovali vec zabezpečiť inak. Nebolo možné od neho spravodlivo požadovať, aby si za seba zvolil substitúta (ide výlučne o právo účastníka). Rovnako nebolo možné ani od žalobcu spravodlivo požadovať, aby si zvolil iného zástupcu. Za danej situácie bolo treba považovať dôvod neúčasti na pojednávaní dňa 15.11.2006 uvedený v jeho podaní z 31.10.2006 za dôležitý (ospravedlniteľný). Neboli preto splnené zákonné podmienky uvedené v § 101 ods. 2 O.s.p. pre prejednanie veci v neprítomnosti zástupcu žalobcu. Ak odvolací súd napriek tomu vec na pojednávaní 15.11.2006 bez jeho prítomnosti prejednal a vo veci rozhodol, odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a zároveň došlo i k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces v zmysle Čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Pre uvedenú vadu je dovolanie žalobcu prípustné a z dôvodu jej existencie Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 veta prvá O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. januára 2008

JUDr. M. V l a d i k, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: